הלכה · משנה תורה · מפרשים · מגדל עוז · ספר נזיקין

מגדל עוז על משנה תורה, הלכות גזילה ואבידה

רבנו שם טוב אבן גאון

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

מגדל עוז על משנה תורה, הלכות גזילה ואבידה

רבנו שם טוב אבן גאון

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/מגדל-עוז-על-משנה-תורה-הלכות-גזילה-ואבידה/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611161422 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 6
הלכה א 6
הלכה ב 6
הלכה ג 6
הלכה ד 6
הלכה ה 6
הלכה ו 6
הלכה ז 6
הלכה ט 6
הלכה יג 7
פרק ב 7
הלכה א 7
הלכה ב 7
הלכה ג 8
הלכה ד 8
הלכה ז 8
הלכה ח 9
הלכה ט 9
הלכה טו 9
הלכה טז 9
פרק ג 9
הלכה א 9
הלכה ב 10
הלכה ג 10
הלכה ד 10
הלכה ה 10
הלכה ו 10
הלכה ט 10
הלכה י 10
הלכה יא 11
הלכה יב 11
הלכה יג 12
הלכה יד 12
הלכה טו 12
הלכה טז 12
פרק ד 13
הלכה א 13
הלכה ה 13
הלכה ו 14
הלכה ט 14
הלכה י 14
הלכה יא 14
הלכה יב 14
הלכה יג 15
הלכה יד 15
הלכה יז 15
פרק ה 16
הלכה א 16
הלכה ג 16
הלכה ד 16
הלכה יב 16
הלכה טו 16
הלכה טז 16
הלכה יח 16
פרק ו 17
הלכה א 17
הלכה ב 17
הלכה ג 17
הלכה ד 17
הלכה ו 17
הלכה ז 17
הלכה ח 18

הלכה י 18
הלכה יא 18
הלכה יב 18
הלכה יג 18
הלכה יד 18
הלכה טז 18
פרק ז 18
הלכה א 18
הלכה ד 18
הלכה ז 19
הלכה ח 19
הלכה ט 19
הלכה יב 19
פרק ח 19
הלכה א 19
הלכה ד 19
הלכה ה 19
הלכה ו 20
הלכה יא 20
פרק ט 20
הלכה א 20
הלכה ב 20
הלכה ד 20
הלכה ו 21
הלכה ח 21
הלכה ט 21
הלכה יא 21
הלכה יד 21
הלכה טז 21
פרק י 22
הלכה א 22
הלכה ד 23
הלכה ו 23
הלכה ז 23
הלכה ח 23
הלכה י 23
הלכה יא 23
פרק יא 24
הלכה א 24
הלכה ב 24
הלכה ג 24
הלכה ו 24
הלכה טו 24
הלכה טז 24
פרק יב 24
הלכה א 24
הלכה ג 24
הלכה ה 24
הלכה ו 25
הלכה י 25
פרק יג 25
הלכה א 25
הלכה ג 25
הלכה ד 26
הלכה י 26
הלכה יא 26
הלכה טז 26
הלכה יט 26
הלכה כ 26
פרק יד 27
הלכה א 27
פרק טו 27
הלכה א 27
הלכה ב 27

הלכה ו 27
הלכה ז 28
הלכה י 28
הלכה טו 28
הלכה יז 28
הלכה יח 28
פרק טז 29
הלכה א 29
הלכה ד 29
הלכה ה 29
הלכה ח 29
הלכה ט 29
פרק יז 30
הלכה א 30
הלכה ו 30
הלכה יב 30
הלכה יג 30
פרק יח 30
הלכה א 30
הלכה ו 30
הלכה ז 31
הלכה י 31
הלכה יד 31

פרק א

הלכה א

כל הגוזל את חבירו כו' עד וכל לאו שניתן לתשלומין אין לוקין עליו. במסכת מכות פרק אלו הן הלוקין (דף ט"ז):

הלכה ב

ואסור לגזול כל שהוא עד או עשקו יחזיר. במציעא פרק המקבל (דף קי"א) ובבכורות פ"ב (דף י"ז):

הלכה ג

איזהו גוזל וכו' עד מיד המצרי. בב"ק פ' הכונס (דף נ"ז):

הלכה ד

איזהו עושק כו' עד לא תעשוק את רעך. בב"ק פ' מרובה (דף ע"ט) ובמציעא פרק המקבל (דף קי"ג):

הלכה ה

כל הגוזל חייב להחזיר כו' עד לשלם הקרן בלבד. בנזיקין פ' הגוזל עצים (דף צ"ו) ובגיטין פ' הניזקין (דף ס"ו) :

אפילו גזל קורה עד כיוצא בזה. פירקא דחסידי ובנזיקין פרק מרובה (דף נ"ה) :

אפילו גזל קורה עד עצמה. פ"ק דמסכת סוכה ופרק הניזקין (דף נ"ה):

הלכה ו

הגוזל פחות משום פרוטה עד מצות השבת גזלה אין כאן. פרק הגוזל עצים (דף ק"ג וק"ה):

הלכה ז

הגוזל את חבירו בישוב כו' עד לכיס פלוני. פ' הגוזל ומאכיל (דף קי"ח):

הלכה ט

כל החומד עבדו וכו' עד שנאמר לא תחמוד: כתב הראב"ד ז"ל ולא אמר רוצה אני עכ"ל: **ואני** אומר עיקר הלכה זו פרק הגוזל ומאכיל ואנחנו לא קבלנו שיועיל מלת רוצה אני אלא לגבי הא דאמרינן פרק חזקת הבתים (דף מ"ח) תליוהו וזבין זביני זביני דאגב אונסא גמר ומקני ואומר וזוזי אנסוה עד שיאמר רוצה אני אבל לאפוקי מלאו דלא תחמוד לא קבלנו אנחנו אבל אם הוא קיבל היה די לנו שנקבל מפיו אלא שאני רואה גבי סוגיין דחשיד אממונא אי חשיד אשבועתא דקא מתמה תלמודא (דף ה':) אלא הא דאמר רב הונא משביעין אותו שבועה שאינה ברשותו נימא מגו דחשיד אממונא חשיד אשבועתא

ומשני התם נמי מורי ואמר דמי קא יהיבנא וא"ל רב אחא מדפתי לרבינא והא קא עבר בלאו דלא תחמוד א"ל לא תחמוד לאינשי בלא דמי משמע להו ע"כ, אלמא אע"ג דיהיב דמי עבר בלאו דלא תחמוד וכלשון ר"מ. שוב מצאתי ביאור דעתו בספר המצות שחיבר ר"מ ז"ל ולשון מכילתא לא תתאוה בית רעך ולהלן הוא אומר לא תחמוד לחייב על התאוה בפ"ע ועל החמוד בפ"ע ושם נאמר מניין שאם התאוה סופו לחמוד ת"ל ולא תתאוה ולא תחמוד מניין שאם חמד סופו לגזול ת"ל ולא תתאוה סמכן לשדות ע"כ. ואח"כ ביאר ענין החמוד והתאוה כמו שביאר בכאן אות באות:

ואין לוקין על לאו זה מפני שאין בו מעשה: כתב הראב"ד ז"ל לא ראיתי תימה גדול מזה וכו': **ואני** אומר אין בזה תימה שהרי אין חמדה אלא בלב כמו שהוא עצמו ז"ל כותב בסמוך באורך וכלשון מכילתא שכתבתי בסמוך ועיקר אלו ההלכות בנזיקין פרק הגוזל ומאכיל ובמכות פרק אלו הן הלוקין:

ואינו עובר בלאו זה וכו' עד עובר בג' לאוין. פ' הגוזל ומאכיל:

הלכה יג

כל הגוזל את חבירו שוה פרוטה וכו' עד את נפש בעליו יקח. בב"ק פרק הגוזל ומאכיל (דף קי"ט) ובמציעא פרק המקבל (דף קי"א) :

ואעפ"כ אם לא היתה הגזלה קיימת עד סוף הפרק. פרק הגוזל עצים (דף צ"ד וצ"ה) :

פרק ב

הלכה א

הגזלה שלא נשתנית אלא הרי היא כמות שהיתה אע"פ שנתייאשו כו' עד לבעליה בעצמה. פרק מרובה (דף ס"ה וס"ו) ופרק הגוזל בתרא (דף קי"א) :

ואם נשתנית ביד וכו' עד כשעת הגזלה. פרק הגוזל בתרא (דף קי"א וקי"ב) ופ"ק דתמורה (דף ו'):

הלכה ב

ודין זה דין תורה עד משלם אותה. פ' מרובה (דף ס"ו) :

ואם נשתנית בידו משלם דמיה. פ' הגוזל עצים (דף ק"ה) :

נתייאשו הבעלים ולא נשתנית וכו' ודבר זה מדבריהם עד ונוטל מן הנגזל: כתב הראב"ד ז"ל יש אומרים וכו': **ואני** אומר עיקר הלכות אלו פ' הגוזל עצים וגם מה שהביא הראב"ד ז"ל מימרא דר"נ אמר שמואל היא שם (דף צ"ג:) גמרא מתני' דגזל פרה מעוברת וכו'

ונחלקו בו המפרשים ז"ל. אבל רבותינו בעלי התוס' ז"ל פירשו בשיטת ר"מ ז"ל דלאו דוקא הני ג' אלא ה"ה להאיך דדמו ליה:

הלכה ג

מכרה הגזלן או נתנה כו' עד קנה אותה הלוקח ביאוש ושינוי רשות. בנזקין פ' מרובה ומייתי לה בכמה דוכתי:

הלכה ד

הגוזל והשביח ומכר או הוריש לפני היאוש וכו' עד שהרי לא נתייאשו: כתב הראב"ד ז"ל ראיתי זה החכם חולק בשבח שעל גבי גזלה וכו': **ואני** אומר מתוך פירש"י ורבותינו בעלי התוס' משמע כדברי שניהם. אמנם הרשב"א ז"ל הכריע כדברי ר"ם ז"ל וכתב פרק הגוזל קמא בעיקר שמעתין דמסיק מה שהשביח מכר ומה שהשביח הוריש קודם יאוש קאמר דאי לאחר יאוש פשיטא דהוה ליה יאוש ושינוי רשות עכ"ל:

וכן אם השביח הלוקח וכו' עד הבהמה עצמה. פרק הגוזל עצים:

הלכה ז

גזל פרה מעוברת ונתייאשו הבעלים וכו' ואם לפני יאוש וכו' ואע"פ שנתעברה וכו' עד חייב באונסיה: כתב הראב"ד ז"ל שבוש הוא ואין שינוי גדול יותר מלידה [וגיזה] עכ"ל: **ואני** אומר עיקר הלכה זו בשמעתא קמייתא דפ' הגוזל קמא. ומה שהקשה בשם הראב"ד ז"ל דאין שינוי גדול יותר מלידה תמה אני אם יצא מפיו דכיון שהיא יכולה להתעבר וחוזרת לכמות שהיתה אינו חשוב שינוי וכי הני דגרסינן פרק הגוזל עצים (דף צ"ו) שלהי גמרא מתני' קמייתא אמר רב פפא האי מאן דגזל דיקלא מחבריה [וקטליה] אע"ג דשדייה מארעא לארעא דיליה לא קני מ"ט מעיקרא דיקלא מיקרי והשתא נמי דיקלא מיקרי ע"כ, ואינו מחלק בין דקל מלא וריקן הדומה למעוברת וילדה משום דמעיקרא כי מיעברה פרה מקריא וכי ילדה נמי פרה מקריא ואינו חשוב שינוי אלא א"כ נשתנה גוף הדבר בעצמו בדבר שאינו חוזר למה שהיה וכדאמר רב פפא נמי התם האי מאן דגזל עפרא מחבריה ועבדיה לבנתא לא קני מ"ט דהדר משוי ליה עפרא כו' ואמר רב פפא האי מאן דגזל נסכא מחבריה ועביד זוזי לא קני מ"ט הדר עביד ליה נסכא עד שיחמי ועבדינהו חדתי לא קני חדתי ועבדינהו שיחמי קני ע"כ. אלמא כל היכא דהדר למלתיה לא קני דלא חשיב שינוי למיקנייה ביה עד שישתנה גוף הדבר שאינו חוזר לאיתנו וכי הא דגרס התם אמר רבא האי מאן דגזל לוליבא [מחבריה] ועבדיה הוצי קני דמעיקרא לוליבא מקרי והשתא הוצי הוצי ועבדינהו חופיא קני מעיקרא הוצי והשתא חופיא [חופיא] ועבדינהו שרשורה לא קני מאי טעמא דהדר סתר ליה והוי חופיא ע"כ. וזה פשוט בעיני

מלשון הגמרא ולכך אני אומר שלא יצא זה הלשון מפי הראב"ד ז"ל. ומצאתי עוד און ללשון ר"מ ז"ל שכתב ואע"פ שהגזלן חייב באונסין במס' סנהדרין פרק בן סורר ומורה גמ' מתני' דהבא במחתרת גבי הא דאמר רב הבא במחתרת ונטל כלים ויצא פטור מ"ט בדמי קננהו וגרסינן עלה אמר רבא מסתברא מלתיה דרב בששיבר דליתנהו אבל נטל לא והאלהים אמר רב אפילו נטל דהא (כי) יש לו דמים ונאנסו חייב אלמא ברשותיה קיימי ה"נ ברשותיה קיימי ולא היא כי אוקמיה רחמנא ברשותיה לענין אונסין אבל לענין מקני לאו ברשותיה קיימי מידי דהוה אשואל ע"כ, ודין גנב וגזלן בכי האי גוונא חד הוא וכן כללם ר"מ ז"ל:

הלכה ח

גנב או גזל והקדיש וטבח וכו' עד הקדש של בעלים: כתב הראב"ד ז"ל קטיר קא חזינא הכא וכו': **ואני** אומר מה שהשוה הגנב עם הגזלן הכי אסיקנא פרק הגוזל בתרא גנב כגזלן אבל עיקר ההלכה זו פ' מרובה שלהי שמעתין דגמרא מתני' קמייתא ורמיזא פ' הגוזל עצים ופ"ק דמציעא וס"פ המפקיד והר"ז ז"ל בעל המאור האריך בה וחלק על רבינו יצחק אלפסי ועל דרך התלמוד שנושא ונותן בה תמצאנה ואיני צריך לבררה שכבר הקדימני רבינו הגדול הרמב"ן ז"ל והשיב בה בס' המלחמות ואיני צריך להאריך. ומה שהקשה הראב"ד שיהיה הכל להקדש יש לי לומר כיון דאי קיימא ביד גזלן לא קניא ליה להקדש נמי לא מצי מקני ליה מדר"י גופה דאמר בריש ההיא שמעתא גזל ולא נתייאשו הבעלים שניהם אינן יכולין להקדיש זה לפי שאינו שלו וזה לפי שאינו ברשותו ומינה ילפינן בכל דוכתא דאין אדם מקדיש דבר שאינו שלו ואע"ג דיאוש קני כדאיתא התם היינו דוקא בגופה אבל לא בגיזותיה וולדותיה וכדקא מפליג ואזיל:

הלכה ט

בד"א בשבח הבא מאליו כו' עד ואע"פ שלא נתייאשו הבעלים. הכל פרק הגוזל עצים:

הלכה טו

גזל כלי ושברו עד וכן כל כיוצא בזה. פ"ק דנזיקין (דף י"א):

הלכה טז

גזלה שלא נשתנית והוקרה וכו' עד סוף הפרק. במציעא פ' המפקיד (דף ע"ג):

פרק ג

הלכה א

הגוזל חבית וכו' עד משלם דינר כשעת הגזלה. פרק מרובה (דף ס"ה) :

הלכה ב

היתה שוה בשעת הגזלה כו' עד וכן כל כיוצא בזה. בב"ק פרק מרובה ובמציעא ס"פ המפקיד (דף ע"ג):

הלכה ג

הגוזל חותל כו' עד משלם י'. במציעא פרק השואל (דף צ"ט:)

הלכה ד

גזל בהמה והזקינה כו' עד ומחזיר אותה בעצמה. הכל פ' הגוזל קמא (דף צ"ו:):

הלכה ה

בד"א בשהחזיר הגזלה וכו' עד וחומש ואשם: כתב הראב"ד ז"ל דוקא דקאי ההוא מידי דכפר ביה באגם וכו': **ואני** אומר עיקר הלכה זו תחלתה פ' הגוזל בתרא וסופה פרק הגוזל קמא גמרא מתני' דנתן לו את הקרן וכו' וגם מה שאמר הראב"ד ז"ל דקיימא באגם לשם הוא מפורש דקאמר ליה רבא לרב עמרם עלה תרדא וממה שפירש נראה שלא עיין פ"ח דהל' שבועות שאילו עיין הוא שם לא היה צריך הוא להאריך בו בכאן שכבר ביארו שם ר"מ ז"ל שהוא מקומו:

הלכה ו

הגוזל בהמה ונשא עליה משא כו' עד וכן כל כיוצא בזה. פרק הגוזל עצים (דף צ"ו:) :

הלכה ט

הדר בחצר חבירו שלא מדעתו כו' עד שהרי חסרו ממון. בנזיקין בב"ק פ' כיצד הרגל (דף כ"א) ופ' הגוזל עצים ובמציעא פ' איזהו נשך:

הלכה י

מי שהיה לו צמר וסמנין וכו' ואם תפס כו' עד אין מוציאין מידו. עכ"ל ר"מ ז"ל והן שתי בבות: **וכתב** הראב"ד ז"ל על בבא ראשונה דמשלם לו דמי מה שהפסיד בצמר בזה השבח אין הכל שוה אלא דמי הצמר עכ"ל. ועל בבא שניה דאינו מחשב לו שבח סמנין שע"ג הצמר כתב נ"ל שיש כאן שיבוש וכו': **ואני** אומר עיקר הלכה זו פ' הגוזל עצים גמרא מתני' דהנותן צמר לצבע כו' איבעיא להו יש שבח סמנין על גבי הצמר ופירש"י ז"ל דחזותא מלתא היא או אין שבח סמנין על [גבי] הצמר פירוש וחזותא שעל גבי הצמר לאו מלתא היא ומצי אמר ליה הב לי סממני כדלקמן ושיילינן היבי היכי דמי ואוקימנא כגון דגזל (צמר) (מצר) וסמנין שרויין שרוין דחד וצבעיה וצבעים להההוא צער צמר בהנך סמנין וקא מהדר ליה ניהליה נהליה לצמר יש שבח סמנין על גבי צמר וקא מהדר ליה סמנין וצמר פירש"י ז"ל בהך שבת שבח צמר דקא מהדר ליה דהא איתנהו

עלה ומותבינן עלה תיפוק ליה דאייקר ליה ניהליה בדמי ומהדרינן לא צריכא דזל צבעא פירש"י שהצמר צבוע הוזל כדמים בדמים ואין מגיע השבח לדמי הסמנין וא"ל מגזל נגזל אני הייתי מוכר סממני או הייתי צובע בהן בגד ועכשיו הפסדתני דהא לא השכיחו השביחו בצמר עכ"ל. ובעיין לא אפשיטא איפשיטא הילכך הדרינן לככלא לכללא דבכולה תלמודא חומרא לתובע וקולא לנתבע המוציא מחבירו עליו הראיה ואי תפיס לא מפקינן מיניה זהו תורף שמועתנו וכן הביאה ר"י אלפס ז"ל לסוגייתנו זאת ולעה בידינו וטלה בידנו מתוך פירש"י ז"ל כי מ"ש הראב"ד ז"ל על בבא ראשונה פירש הוא כפירש"י ז"ל ואינה השגה אבל מ"ש על בבא שניה שהוא ששבוש שבוש ותיקן לשונו אינו שבוש שיבוש חלילה ודיוק לשונו כפירש"י ז"ל ומה שלא פירשו ר"מ ז"ל מפני שכלל בפרקין של מעלה בגוזל ומשביח והפכו ראה דרכיו וחכם:

הלכה יא

השולח יד בפקדון כו' עד כדין כל הגזלנין. בקדושין פ' האיש מקדש (דף מ"ב) :

חשב לשלוח יד בפקדון עד אינה צריכה חסרון. בב"ק פרק הגוזל בתרא ובמציעא פ' המפקיד (דף מ"ד):

הלכה יב

הגביה את החבית כו' אבל אם הגביה את הכיס וכו' עד אלא בדינר בלבד: כתב הראב"ד ז"ל לא מיחוורא גבן הא מלתא וכו': **ואני** אומר לבי אומר לי שלא יצאו הדברים הראשונים מפי הראב"ד ז"ל אלא אחד מן התלמידים כתבו מסברא בלא גמרא וכשבא הוא ז"ל ומצאו כתוב כתב מבחוץ הלשון האחרון דכל מה שבפנים שבוש הוא ובא הסופר ומצאו וכתב הכל בפנים. שהרי דברי ר"מ ז"ל דברים פשוטים הם במציעא שלהי פ' המפקיד (דף מ"ו:) דתנן הטה את החבית ונטל ממנה רביעית ונשברה אינו משלם אלא רביעית הגביהה ונטל ממנה רביעית ונשברה משלם דמי כולה ע"כ. ועל פסקת הטה גרסינן בגמ' אמר רבא לא שנו אלא נשברה אבל החמיצה משלם את כולה מ"ט גירי דידיה הוא דאהנו לה ע"כ. וכן פסקה ר"מ ז"ל בזה הפרק לפנינו. ועל פסקת הגביה גרסינן אמר שמואל לא נטל נטל ממש אבל כיון שהגביה אע"פ שלא נטל ושיילינן לימא קא סבר שליחות אינה צריכה חסרון ומהדרינן אמרי לא שאני הכא דניחא ליה דתיהוי הא חבית בסיס להא רביעית ע"כ. ועל הא דשמואל בעי רב אשי הגביה ארנקי ליטול הימנו דינר מהו מי אמרינן חמרא הוא דלא מינטר אלא אגב חמרא אבל זוזא מינטר או דילמא שאני נטירותא דארנקי מנטירותא דדינרא תיקו ע"כ וכ"כ ר"י אלפס:

הלכה יג

היו פירות מופקדין כו' עד וכן כל כיוצא בזה. פרק המפקיד:

הלכה יד

הכופר בפקדון עד וחייב באונסין. פ' הגוזל עצים (דף ק"ה:):

הלכה טו

השואל שלא מדעת כו' עד וכן כל כיוצא בזה. במציעא ס"פ המפקיד ובבתרא פ' המוכר את הספינה (דף כ"ח):

הלכה טז

החוטף משכון מיד הלוה וכו' עד שנאמר בחוץ תעמוד: כתב הראב"ד ז"ל לא מיחוורא הא מלתא וכו': **ואני** אומר אי מהני קושייתא הוה מותבינן אפילו סברת דעתיה כסברת הראב"ד ז"ל דהנגזל מן הנוטלין ודאי לא הוה יליף מינה ר"מ ז"ל דמה ענין היו מעידין אותו שנכנס לתוך ביתו כו' דהוא ליתיה בביתיה ור"מ ז"ל פירש שחטף מיד הלוה ממש וכ"ש שהוא מצוי ועוד דלשון חטף הכי משמע כדאמרינן התם (שבועות מ"ז) אתו סהדי דמיחטף חטפה מיניה והדר אמר אין חטפי ודידי חטפי ומדמין לה לאומר לא לויתי כאומר לא פרעתי דמי ומה שהביא עוד מדברי הרב ז"ל הוא שכתב בשער הראשון מעשרה שערים ששיער באותה שמועה ואחרי אשר השיבותי על עיקרה דלא קמה לה ממילא שמעינן לכל מאי דנפיק מינה ומה שהשיב עוד מנסכא דרבי אבא אתמהה דבפ' כל הנשבעין גמרא מתני' דשכנגדו חשוד על השבועה דגרסינן ההוא גברא דחטף נסכא מחבריה אתא לקמיה דר' אמי יתיב ר' אבא קמיה אייתי חד סהדא דמיחטף חטפה מיניה א"ל אין חטפי ודידי חטפי אמר ר' אמי היכי לידיינו דייני להאי דינא [נימא ליה זיל] שלים ליכא תרי סהדי ניפטריה איכא חד סהדי [נימא ליה זיל] אישתבע [הא אמר אין חטפי ודידי חטפי] אמר ר' אבא הוה [ליה] מחוייב שבועה ואינו יכול לישבע וכל המחוייב שבועה ואינו יכול לישבע משלם אמר רבא כוותיה דר' אבא מסתברא וכו'. ומדקא מתמה תלמודא להדיא לישתבע הא קא מודה יש לי לומר דהתם ליכא אלא חד סהדא דה"נ אמרינן לימא ליה זיל שלים ליכא תרי סהדי ואי הוה דעת ר"מ ז"ל כדאסברה הראב"ד ז"ל דקרייה גזלן למיפסליה טפי הוה ליה לאקשויי עליה מדאמר ר"נ בב"ק פ' כיצד הרגל עביד אינש דינא לנפשיה וקי"ל כוותיה וגם ר"מ ז"ל פסקה בס' שופטים בהל' סנהדרין והיא דומה בדומה ממש מידו ובפניו בחטיפה ובכל ענין. ועוד קשיא לי מההיא דכתיבנא באתו סהדי דמיחטף חטפה מיניה ועוד דבריש מציעא גרסינן בעי ר' זירא תקפה אחד בפנינו מהו ושיילינן היכי דמי ואוקימנה דשתיק ולבסוף צווח ובעי

ר"נ למפשט מהא דתניא בד"א בששניהם היו אדוקין אבל היתה יוצאה מתחת ידו של אחד מהן המוציא מחבירו עליו הראיה ואוקימנא נמי בכה"ג שתקפה אחד בפנינו ואי ס"ד דגזלן הוי למפסלה היכי מספקא ליה לר' זירא לדמייה למתני' דזה נשבע וזה נשבע הא קא חשיד אשבועה כדמשמע התם בשמעתין קמייתא ובריש כל הנשבעין שכנגדו חשוד על השבועה ועוד אם דעתו של ר"מ ז"ל לקרותו גזלן לפוסלו כשאר גזלנין למה סדרו סוף זה הפרק דמיירי בקנין הגזלה לשבח או לכחש ליוקר או לזול ולא חיברו בפרק שלפנינו בסמוך שסדרו וחיברו בקנס הגזלנין ובדינין הנוהגין בהן שהם גזלנין גמורים, אלא ודאי דעת ר"מ ז"ל לא קראו גזלן בחטיפתו אלא לקנותו ולעמוד באחריותו כדין גנב בגניבתו שצירפו עמו פ"ב להיות כמותו כדאסיקנא פ' הגוזל בתרא (דף קי"ג) גנב כגזלן ולמדה לכולה פסקא מהא דתנן במציעא פרק [המקבל] המלוה את חבירו לא ימשכננו אלא בב"ד וכו' ואמר שמואל עלה ושליח ב"ד מנתח נתוחי ופרכינן עליה מתני' ואסקה שמואל למתני' אימא [המלוה את חבירו] לא ינתחנו אלא בב"ד ומסיק עלה תלמודא ה"נ מסתברא מדקתני סיפא לא יכנס לביתו ליטול משכונו [שנאמר בחוץ תעמוד] ושקלינן וטרינן עלה מקרא דחבול תחבול וטובא דכוותהון ומ"מ מימרא דשמואל סלקה וכדמסברינן לה בגמרא וכן פסקה ר"י אלפס ז"ל וגם ר"מ ז"ל כתבה כן בהלכות מלוה ולוה והיא היא מנתח נתוחי היא היא מיחטף חטופי והוא דומה בדומה, ובירושלמי נמי הכי איתא דגרסינן עליה אמר רבי לא תמן תניי אם חבול תחבול שלמת רעך חבל בב"ד שלא בב"ד מניין אם חבול תחבול כו' משכנו שלא ברשות ב"ד עובר עליו על כל שם ושם שיש לו ע"כ וטובא דכוותה גרסינן התם ועוד יליף מנסכא דרבי אבא דאמרינן לימא ליה זיל שלים ליכא תרי סהדי משמע דוקא משום דליכא תרי סהדי הא איכא תרי סהדי כי הכא א"ל זיל שלים ומשלם והיינו הא דכתב ר"מ ז"ל ממש ועוד מההיא דכתיבנא דאתו תרי סהדי דמיחטף חטף מיניה דאלמא לא מהימן תו למימר אין חטפי ודידי חטפי ודינן כדין גזלן והגנב ובזה עלו דברי ר"מ ז"ל כהוגן:

פרק ד

הלכה א

קנס קנסו חכמים כו' עד שאפשר שיכנס לגזול ולא גזל. פ' כל הנשבעין:

הלכה ה

היה עד אחד מעידו וכו' עד אלא בשני עדים: כתב הראב"ד ז"ל ואילו היו שם שני עדים וכו': **ואני** אומר כמדומה לי שטעה הסופר במלת ואפילו שהותירו וראוי להעביר עליו

קולמוס אפילו לדעת הראב"ד ז"ל ועיקר הדין זה ביררו הרב אלפסי פ' כל הנשבעין גמרא מתני' דהנגזל כו' בשער האחרון מן העשרה שערים שחילק ורואה אני כי פסק זה שכתב ר"מ ז"ל ומה שהוסיף ראב"ד ז"ל הוא מה שהביא ר"י אלפס בתשובת הגאון וז"ל מעיקרו חזינן תשובה משמיה דגאון דשאלו מקמיה בעסק חד גברא דא"ל לחבריה אית לי חד סהדא דאתית לביתאי ופתחת ליה באפאי ושקל מיניה חד טעונא דכיתנא וא"ל אידך אין פתחי ושקלי ואת אמרית לי שקליה בחושבנא דאית לך גבי. וקא מהדר גאון להו דלית עליה שבועת היסת דלא שקל אלא דידיה וקאמר לא מבעיא היכא דליכא אלא עד אחד אלא אפילו איכא שני עדים נמי הכי דינא דמשתבע שבועת היסת דלא שקליה אלא ממאי דאית גביה ומיפטר דאמרינן אמר רב יהודה ראוהו שהטמין כלים תחת כנפיו ויצא ואמר לקוחין הן בידי אינו נאמן ולא אמרן אלא בבעה"ב שאינו עשוי למכור את כליו וכו' והאי טעונא דכיתנא הואיל ולית ביה כל אילין אנפי מהימן ובשבועת היסת אלו דברי הגאון ז"ל. ודאי שגגה הוא וליכא למסמך עלה דהא שמעתא דרב יהודה בדאיתיה לבעל הבית בביתיה ואיהי קא מסר לה ניהליה כדברירנא אבל האי עובדא טעמא אחרינא הוא דהא לאו באנפיה שקליה עכ"ל בענין זה והאריך הרב בהלכותיו לחלק ולברר דבריו. הנה עיניך רואות כי ר"מ ז"ל השלים חובתו שחייב אדם לומר כלשון רבו והראב"ד ז"ל הלך בדרך הגאון ז"ל ולא הניחו לי מקום להכריע ביניהן כי כלם דברי אלהים חיים הם:

הלכה ו

כשם שבעה"ב נשבע כו' עד אין בעה"ב טוענו טענת ודאי. פ' כל הנשבעין:

הלכה ט

הגוזל אחד מחמשה עד אינו חייב לשלם מספק. פ' הגוזל עצים וביבמות פ' האשה שלום:

הלכה י

אמר לשנים גזלתי כו' עד שאין לו תובע. בב"ק פ' הגוזל עצים ובמציעא פ' המפקיד וביבמות פ' האשה שלום:

הלכה יא

הטוען את חבירו ואמר לא גזלתי כו' עד כמו שיתבאר בהלכות טוען ונטען. פרק כל הנשבעין (דף מ"ד) והביאור בהלכות טוען ונטען פ"א:

הלכה יב

ראוהו שנכנס כו' עד והדין ביניהם. פ' כל הנשבעין ובחלוקת הרב ז"ל על מתני' דהגוזל:

הלכה יג

וכן אם היה שם עד אחד עד ונפטר: כתב הראב"ד ז"ל זהו תימה ומאחר שבעה"ב לא היה שם וכו': **ואני** אומר תירוץ הקושיא שהוא אומר באולי אני אומר בודאי וכן כתב ר"י אלפס פ' כל הנשבעין בחלוק השערים שזכרתי כי סתם כל מה שיש בביתו של אדם שלו הוא ומאחר שהעד מעיד שהוציא מביתו והוא הכיר בחפץ שהוא שלו אין לך טענת ברי גדולה מזו והסכמתו כהסכמת הרב ז"ל ויפה הסכים שחייב אדם לומר כלשון רבו:

הלכה יד

מעשה באחד שחטף כו' אלא אמר שלי חטפתי. פ' כל הנשבעין (דף מ"ז) בנסכא דר' אבא שזכרתי למעלה בחלוקי הרב ז"ל:

הלכה יז

נכנס לביתו של חבירו שלא בפניו ונטל משם כלים בפני עד אחד ואין העד יודע כמה נטל (הרי) **בעה"ב אומר כ' כלים היה לי בביתי והגוזל אומר לא נטלתי אלא עשרה והם שלי חייב להחזיר העשרה מפני שהוא מחוייב שבועה ואינו יכול לישבע ואינו נשבע על השאר אפילו שבועת היסת מפני שאינו יכול לטעון על הגזלן טענת ודאי**. זהו הלשון המיושר בספר ר"מ ז"ל בחתימת ידו ובספר שהגיע ליד הראב"ד ז"ל היה כתוב ואינו נשבע על השאר אפילו שבועת היסת [שלא ראה] כשהוציאוהו מביתו אלא שהעד מעיד ע"כ:

וכתב הראב"ד ז"ל ואם טענת בעה"ב וכו': **ואני** אומר איני צריך להשיב על טענת הספר שכבר פרסמתי אותו רק אשיב על קושיות הראב"ד ז"ל דקי"ל עד אחד כי (תרי) ומתקנה קנסו הגזלן כשראוהו נושא כלים שלא בפני בעה"ב כאילו ראו הכלים ממש וכי ראה העד היה מחייב שבועה להכחישו והשתא דלא ידע בודאי והוא מודה ישלם וכדאמרינן בנסכא דרבי אבא לישתבע הא קא מודה אלמא לא מצי פטר נפשיה בשבועה וכ"ש דלא נפטריה ממקצת שהוא מודה אלא ישלם בהודאת פיו דהודאת בעל דין כמאה עדים ועל השאר הויא לה טענת ספק ואין נשבעין על טענת ספק אלא מחרימין סתם על כל מי שלקח מביתו כלים כך וכך שלא מדעתו ובזה יצא הדיין ידי חובתו ודן דין אמת לאמתו:

פרק ה

הלכה א

אסור לקנות דבר הגזול כו' עד הדר בחצר חבירו שלא מדעתו. בנזיקין בב"ק פרק הגוזל ומאכיל (דף קי"ח וקי"ט) ובב"ב פ' חזקת הבתים ובסוכה פ' לולב הגזול (דף ל"א) דקרי עלה פעיתא היא אין לה אלא דמי עצים בלבד דמשמע הא לאו הכי לא מצי יתבי בגוה מטעם גזל ובגיטין פ' הניזקין (דף נ"ח) בשמעתין דסקריקון וכדרך שאמרו חז"ל לא עכברא גנב אלא חורא גנב:

הלכה ג

גזל דקלים כו' עד לפי שדין המלך דין הוא. הכל פ' הגוזל ומאכיל (דף קי"ד) ופ' חזקת הבתים ופ' ארבעה נדרים (דף כ"ח) בשמעתין דנודרין להרגים:

ולא עוד וכו' עד בין שהיה המלך כו'. פ' הגוזל ומאכיל (דף קי"ג) ופ' ערבי פסחים (דף קי"ב) בהסכמת רבותינו הראשונים ז"ל:

הלכה ד

גזל דקלים כו' עד לפי שדין המלך דין הוא. הכל פ' הגוזל ומאכיל (דף קי"ד) ופ' חזקת הבתים ופ' ארבעה נדרים (דף כ"ח) בשמעתין דנודרין להרגים:

ולא עוד וכו' עד בין שהיה המלך כו'. פ' הגוזל ומאכיל (דף קי"ג) ופ' ערבי פסחים (דף קי"ב) בהסכמת רבותינו הראשונים ז"ל:

הלכה יב

וכן מלך שמשים מס כו' עד גזל. הכל פ' הגוזל ומאכיל ופ' חזקת הבתים:

לפיכך גבאי המלך כו' עד אלא א"כ היה דין המלך כן. פרק חזקת הבתים (דף נ"ד ונ"ה):

הלכה טו

מלך שהיו דיניו כו' עד כמו שביארנו. במציעא פ' איזהו נשך (דף ע"ג) ובבתרא פ' חזקת הבתים והביאור האמור הוא תוך זה הפרק:

הלכה טז

וכן מלך שגזר עד כעבד. פ' איזהו נשך:

מלך שגזר וכו' עד שדין המלך דין. פ' הגוזל ומאכיל (דף קט"ו):

הלכה יח

בד"א במלך שמטבעו כו' עד סוף הפרק. כן הסכימו המפרשים ז"ל פ' ארבעה נדרים (דף כ"ח) בשמעתין דנודרים להרגין ופרק הגוזל בתרא (דף קי"ג):

פרק ו

הלכה א

קורות ואבנים ועצים וכו' עד מרדפים אחריהם. פ' הגוזל ופ' אלו מציאות (דף כ"ב):

הלכה ב

לפיכך המציל מן הנהר ומזוטו של ים ומשלוליתו של נהר וכו' עד ואם לא ידע יחזיר: כתב הראב"ד ז"ל אלו דברי תימה הם עכ"ל: **ואני** אומר איני יודע על מה הוא תמה אם על הדברים הראשונים מתניתין היא פרק הגוזל ומאכיל (דף קי"ד) דתנן המציל מן הגייס ומן הנהר ומן הלסטים אם נתייאשו הבעלים הרי אלו שלו ע"כ. ואם על האחרונים דרשב"א היא פ' אלו מציאות (דף כ"ד) דגרסי' התם וכן היה ר"ש בן אלעזר אומר המציל מן הארי ומן הדוב ומן הנמר ומן הברדלס ומזוטו של ים ומשלוליתו של נהר המוצא בסרטיא ובפלטיא גדולה ובכ"מ שהרבים מצויין שם הרי אלו שלו מפני שהבעלים מתייאשים מהן ע"כ, ואיבעיא לן עלה וכולי סוגיין כוותיה אלמא הלכתא היא ואי משום דקשיא ליה הא דפ' הגוזל ומאכיל גמרא מתני' דאציל את שלך כו' במעשה דרב ספרא (דף קי"ז) דקא מתמה תלמודא למה לי למזכי ביה נהי דכי אפקריה אדעתא דאריא אפקריה אדעתא דכ"ע לא אפקריה הא פרקוה רבותינו בעלי התוס' ז"ל דשאני מעשה דרב ספרא דבספק הוה דמי ליה ניהליה דילמא לא אתי ולא אכיל ולאו לגמרי מפקיר ליה אבל ההיא דפרק אלו מציאות דאריא ממילא אתא למטרף ודאי הוא שמתייאש ממנו לגמרי וזה נכון ויציב:

הלכה ג

המציל מיד ליסטים עד ובאומד הדעת. פרק הגוזל ומאכיל (דף קי"ד):

הלכה ד

שחליים הצומחין בתוך הפשתן וכו' ואם היו על הגבול כו'. כבר ביארנו בנזקי ממון עד חייבין עליהן משום גזל. פרק המקבל (דף פ"ז) ופ' הזהב:

הלכה ו

מי שנתחלפו לו כליו בבית האומן כו' עד וכן כל כיוצא בזה. בבתרא פ' חזקת הבתים (דף מ"ו):

הלכה ז

דברים הרבה אסרו חכמים כו' עד הרי זה גזלן מדבריהם. בסנהדרין פרק זה בורר (דף כ"ד):

הלכה ח
וכן אסרו חכמים לצוד יונים וכו' עד ואין מחייבין אותו להרחיק. בבתרא פרק לא יחפור (דף כ"ג):

הלכה י
המשחקין בקוביא כיצד כו' עד גזל מדבריהם. פרק זה בורר:

הלכה יא
המשחק בקוביא עם עכו"ם אין בו משום גזל כו' עד וביישובו של עולם: כתב הראב"ד ז"ל ואם אין לו אומנות אלא הוא אפילו עם עכו"ם פסול לעדות וכ"ש שהוא למד ממעשיו עכ"ל: **ואני** אומר סברא היא וכן משמע בירוש' דקא בעי למפסל אפי' יושב ובטל אבל ר"מ ז"ל כתב וסידר מה שמפורש בתלמוד בכאן מה שראוי לפי מקומו ושאר הדברים כתב וסידר פ"י דהלכות עדות:

הלכה יב
מצודות חיה ועופות ודגים עד ליד הזוכה בהן. בגיטין פרק הנזקין (דף נ"ט):

הלכה יג
נהר המושך ומעיינות הנובעין הרי הן של כל אדם. בעירובין פרק מי שהוציאוהו (דף מ"ו) :

עני המנקף בראש הזית עד ליד הזוכה בהם. בגיטין פרק הניזקין (דף נ"ט):

הלכה יד
הדבורים אינן ברשותו עד האמינו אותם בו. הכל פרק הגוזל ומאכיל (דף קי"ד):

הלכה טז
כל מי שיש בידו גזל וכו' וכן אם כפר בו כו' עד על הגזל הגמור. בהנזיקין (דף נ"ט):

פרק ז

הלכה א
כל מי שנתחייב כו' עד ולא נתן לו שכרו. פ' הגוזל עצים (דף ק"ג) ובמציעא פ' הזהב (דף נ"ה) :

כללו של דבר כו' עד מחמת עצמו. פ' הגוזל עצים (דף ק"ד) :

אבל אם היה חייב לשלם עד על גזל אביו. פ"ק דתמורה (דף ו'):

הלכה ד
בד"א בשאין הגזלה קיימת עד פטור מן האשם. פרק הגוזל עצים (דף ק"ד):

הלכה ז

הנשבע לעכו"ם משלם את הקרן עד וכחש בעמיתו. בתוספתא פ"י:

וכן הגוזל פחות משוה פרוטה וכו' עד ונותן דמי רביע שלה. במציעא פרק הזהב (דף נ"ה):

הלכה ח

אין הנשבע על כפירת ממון וכו' עד אלא ע"פ עצמו. הכי מסיק פרק הגוזל עצים סוף שמעתין דגמ' מתני' דנתן לו את הקרן וכו' (דף ק"ד וק"ה) השתא מיהא הא לא אודי מידי:

הלכה ט

הגוזל את חבירו אע"פ שכפר בו כו' עד כמו שביארנו. הכל פרק הגוזל עצים סיפא מייתי לה במציעא פרק הזהב והביאור תוך זה הפרק:

הלכה יב

המחזיר את הקרן לבעלים כו' עד סוף הפרק. פרק הגוזל עצים (דף ק"ג):

פרק ח

הלכה א

הגוזל את חבירו כו' עד ויאמר זה גזל אבא. פרק הגוזל עצים (דף ק"ח ק"ט):

הלכה ד

וכן הגוזל את הגר ונשבע לו עד חייב להוציאה מתחת ידו: כתב הראב"ד ז"ל כר"ע עכ"ל: **ואני** אומר הלכה זו פרק הגוזל עצים גמרא מתני' דהגוזל את אביו כו' ולא היה צריך לכתוב זה בכאן דהא מילתא דפשיטא דהלכה כר"ע דהא קי"ל הלכה כר"ע מחבירו אבל כתבו להקדים פשר דבר על מה שצריך לכתוב בסמוך ולפי דעתי לא יצא מפיו לא זה ולא זה כמו שאבאר בסמוך בעז"ה:

הלכה ה

בד"א בשהודה בינתים וכו' עד ואח"כ יתכפר לו: כתב הראב"ד ז"ל ואפי' לא הודה בינתים וכו': **ואני** אומר מעולם לא יצא דבר זה מפיו דהא בגמרא להדיא בתר דאסיק מלתיה דר"י דאמר דהאי דקתני זקפן עליו במלוה להודיעך כחו דר"ע דאפילו זקפן עליו במלוה אין לו תקנה עד שיוציא גזלה מתחת ידו וכדפסיקנא בסמוך אמתקיף לה רב ששת ואוקמה הכי אבל רבא דהוא בתרא חלק עליו ואמר הא והא דר"ע ושיילינן עלה אלא גזל הגר דאמר רחמנא ליפוק לכהנים היכי משכחת לה ומהדרינן הב"ע כגון שגזל את הגר ונשבע לו ומת הגר והודה לאחר מיתת הגר קנאו השם ונתנו לכהנים ע"כ. וקי"ל

כרבא חדא שהוא בתרא ועוד דרבינא דהוא בתרא דסדיר תלמודא בעי אבתריה וליכא מאן דפליגא אאוקמתיה מכלל דהלכתא כוותיה ועוד דקאי בשיטתיה דר"י דאוקמה כר"ע כדכתיבנא מעתה הדר הדרך ותוב לאתרך בין לר"י בין לרבא ר"ע היא וקא פריש ר"י דלהודיעך כחו דר"ע תנא דאפי' זקפן עליו במלוה אין לו תקנה עד שיוציא גזלה מתחת ידו וכמ"ש ר"מ ז"ל אות באות והשתא בעינן למידע נהי דאית ליה תקנתא בחזרה היכי משכחת לה דתיהוי לכהנים והויא כדרבא כדכתיבנא וע"כ זקיפא כדקיימא קיימא כדר"י ולא אודי בינתים עד לאחר מיתת הגר כדרבא ומדאיצטריך רבא למימר במסקנא דיליה והודה לאחר מיתת הגר שמעינן תרתי חדא דלא אודי בינתים וחדא דאודי בתר הכי וזהו כדברי ר"מ אות באות כי דייק לה שפיר ולפיכך אני אומר שלא יצתה השגה זאת מפי הראב"ד ז"ל:

הלכה ו

מפי השמועה למדו וכו' עד כמו שביארנו במקומו. הכל פרק הגוזל עצים והביאור הוא פ"ד דהלכות פסולי המוקדשין:

הלכה יא

נתן הגזלן את הכסף כו' עד שנאמר וכחש בעמיתו בפקדון. פרק הגוזל ומאכיל:

כל האמור לענין מטלטלין כו' עד סוף הפרק ויטול ממנו כמו שיתבאר. הכל פרק הגוזל ומאכיל והביאור פ"ט הסמוך לזה:

פרק ט

הלכה א

הגוזל קרקע מחבירו עד או ישלם דמי מה שהפסיד. פ' קמא דמציעא (דף י"ד וט"ו) :

אבל אם נשחתה מאליה כגון ששטפה נהר עד כמו שביארנו: כתב הראב"ד ז"ל תימה הוא זה שהוא לא ביאר כן וכו': **ואני** אומר איני יודע מה הם הדברים האלה אתו ולא ירדתי בהם לסוף דעתו וגם נראה שהסופר טעה הרבה בכתבו וניבו ודברי רבינו משה ז"ל מפורשים פרק הגוזל ומאכיל וביאורו למעלה פ"ח:

הלכה ב

גזל שדה ונגזלה הימנו עד נותן דמיה. פ' הגוזל ומאכיל (דף קי"ז):

הלכה ד

גזל שדה וכו' עד שיעור השבח. פ"ק דמציעא (דף י"ד):

הלכה ו

גזל שדה ומכרה עד מבני חורין: כתב הראב"ד ז"ל בשקבל עליו אחריות עכ"ל: **ואני** אומר ברי לי שדעת ר"מ ז"ל בזה הפ' בשקבל אחריות תדע שהרי בדין הראשון של זה הפרק נתן טעם שהקרקע בחזקת בעליה קיימת ואין אחריות הפסדה עליו ז"ל. הנך רואה שמזכיר אחריות ואע"פ שלא פירשו מקודם מכלל דבאחריות מדבר כל הפרק וכן הדין לפי דעתי גם בזה שהרי שנה בה ומכרה וקי"ל דאחריות טעות סופר הוא דודאי לא שדי איניש זוזי בכדי:

ואם הכיר בה שהיא גזולה כו' עד מנכסים משועבדים. פ"ק דמציעא (דף ט"ו):

הלכה ח

הגוזל שדה כו' עד הקרן בלבד. פ' הגוזל עצים (דף צ"ה): :

הלכה ט

המוכר שדה שאינה שלו עד ביד הלוקח. פ' אלו מציאות:

הלכה יא

לקחה הגזלן מן הבעלים עד תתקיים ביד הלוקח. פ"ק דמציעא:

הלכה יד

הגוזל שדה ואחר שגזלה עד והוחזק גזלן עליה. בבתרא פ' חזקת הבתים:

הלכה טז

אין בעל השדה צריך לעשות כו' עד סוף הפרק: כתב הראב"ד ז"ל דבר זה אינו מחוור וכו': **ואני** אומר עיקר הלכה זו ודקדוקיה ומחלוקתיה בב"ב (דף מ"ד:) פרק חזקת הבתים בשמעתין דתליוה וזבין זביניה זביני והמחלוקת ישנה היא והאמת כי ר"י ורשב"ם ורבותינו בעלי התוס' ז"ל כלם עמדו בשיטה זו שכ' הראב"ד ז"ל ואמר שגם בזה שהוא גזול צריך מודעא ואם לא מסר מודעא מכירתו קיימת כמו לגבי אונס ור"מ ז"ל עמד בשיטת רבו הרב ר' יהוסף הלוי אבן מיגאש ז"ל ורבים מן הראשונים נ"ע וכן הכרעתי מנעורי בימי חרפי מקדמונים וכן כתבתי שם בשיטתו. וצריך אתה לדעת כי מה שהקשה הראב"ד ז"ל מדרב ביבי היינו מדאמר ר"נ א"ל וכולן שהביאו ראיה ראייתן ראיה ומעמידין שדה בידן גזלן שהביא ראיה אין ראייתו ראיה ואין מעמידין שדה בידו ואמרינן מאי קמ"ל תנינא לקח מסיקריקון וחזר ולקח מבעה"ב כו' עד ורב ביבי מסיים בה משמיה דר"נ קרקע אין לו אבל מעות יש לו בד"א שאמרו עדים בפנינו מנה לו אבל אמרו בפנינו הודה לך לא כדרב כהנא דאמר רב כהנא אי לאו דאודי ליה הוה ממטי לי ולחמריה לשחוור והדר גרסינן אמר רב הונא תליוה וזבין זביניה זביני ושקלינן וטרינן

לברורי מנא ליה לרב הונא הא ואסיקנא דסברא הוא אגב אונסיה גמר ומקני ואותביה רבא מהא דלקח מסיקריקון וחזר ולקח מבעל הבית מקחו בטל ואמאי התם נמי נימא אגב אונסיה גמר ומקני ומשנינן הא אתמר עלה אמר רב לא שנו אלא דא"ל לך חזק וקני אבל בשטר קנה ואקשינן לשמואל דאמר אפילו בשטר נמי לא קנה מאי איכא למימר ומשנינן מודה שמואל היכא דיהיב (ליה) זוזי והדר אקשינן ולרב ביבי דמסיים בה משמיה דר"נ קרקע אין לו אבל מעות יש לו מאי איכא למימר ופרקינן דרב ביבי מימרא היא ומימרא לרב הונא לא ס"ל ופירשב"ם לקושיא דרב ביבי דכיון דאמר קרקע אין לו משמע דתלויה וזבין זביניה לאו זביני וקשיא לרב הונא ופרקינן כדאמרן דמימרא לרב הונא לא ס"ל. ועל אותו דרך פירש הראב"ד ז"ל הסוגיא והקשה הר"מ ז"ל מה שהקשה בלשונו שראית אבל ר"מ ז"ל רוח אחרת עמו וקבלה אחרת קבלתו ומפרש לה לדרב הונא זביניה זביני אע"ג דלא יהיב זוזי קמי סהדי דהכי שמעינן ממלתיה לעיל בסוגיין ואקשינן ליה מדרב ביבי דאמר קרקע אין לו אבל מעות יש לו ופשיטא ליה לתלמודא דרב ביבי לא ס"ל דרב הונא מדאמר לעיל ורב ביבי מסיים בה כו' ולא אצטריך לאקשויי ליה מקרקע אין לו אלא הכי מקשי ליה דהוה ס"ד מעיקרא דלא הוה פליג עליה אלא בקרקע והשתא אקשי ליה ממאי דקאמר אע"ג דלא יהיב זוזי קמי סהדי דהא מדאמר רב ביבי מעות יש לו משמע דיהיב ליה זוזי קמי סהדי ומש"ה אית ליה זוזי דאי לא מצי א"ל לא יהבת לי מידי אלמא אע"ג דלית ליה קרקע אית ליה זוזי וקשיא לרב הונא בתרתי חדא דאית ליה קרקע ועוד דאית ליה זוזי ואע"ג דלא יהב ליה קמי סהדי ונהי דלא ס"ל כרב ביבי בקרקע לסבור כוותיה במעות יש לו וליתיב ליה דמי דאודי ליה קמי סהדי ופריק ליה דמימרא לא ס"ל כלל לא בדמי ולא בקרקע, וקי"ל הלכתא כרב הונא וכדמסיק ליה תלמודא אין ראיה לגזלן מוחזק וממילא אין צריך למסור מודעא דאנן סהדי באונסיה דקא מסתפי מיניה דהא אמר תלמודא אי לאו דאודי ליה הוה ממטי ליה ולחמריה לשחוור וכ"ש שישמע ביה דמסר מודעא וכיון דמודעא צריכה עדים מסתפי דילמא מתידע ליה דחברך חברא אית ליה ואלו דברים נכונים:

פרק י

הלכה א

עכו"ם בעל זרוע שאנס נכסי ישראל וירד לתוך שדהו וכו' בד"א בשהודו הבעלים וכו' עד הרי רביע הקרקע גזל בידו: כתב הראב"ד ז"ל זה המחבר היפך ועירבב וכו': **ואני** אומר אדרבה זה מורה על שלימותו כי חיבר דיני השמועה דגיטין בפרק הנזקין (דף נ"ח)

וכללן עם אותה דבתרא פרק חזקת הבתים ור"פ הגוזל שהבאתי למעלה לראיה מפני שימצא דרך הגמרא שנושא ונותן בה בכאן ובכאן ואם בא לכתוב כל דין ודין בפ"ע לא יצא ממנו רק האריכות מה עשה חיבר שלשתן כאחד:

הלכה ד

היורד לתוך שדה חבירו וכו' עד אמר לו בעל השדה עקור אילנך שומעין לו: כתב הראב"ד ז"ל נ"ל שאין אומרים כך בארץ ישראל וכו': **ואני** אומר עיקר ההלכה זאת במציעא פרק השואל (דף ק"א) ואתמהה התלמוד אינו מחלק בזה ואנן מורינן אם איתא תלמודא הוה קאמר מיהו סברא היא ובלבד שיהא השדה עשויה לכך וכי דייקת נמי לישנא הכי משכחת לה דכייל וקאמר אם אינה עשויה ליטע ואם נטעה מאי ישוב הארץ איכא אדרבה עשויה לעקור ויזרעוה וזהו ישובה תדע דאמרינן בשבת פ' ר"ע (דף פ"ה) אלה בני החורי יושבי הארץ כו' עד שהיו בקיאין בישובה של ארץ כו' כדאיתא התם ואם ראויה לכך אפילו חוצה לארץ קאמר אומדין כמה אדם רוצה כו' לכן לא כתב ר"מ ז"ל אלא מה שמסודר בגמרא ואע"ג דאתיא מסברא כדרכו ז"ל:

אמר הנוטע עד הקרקע: כתב הראב"ד ז"ל ואפי' בחוצה לארץ וכו': **ואני** אומר שלא בא להוסיף כי טעם ההכחשה אינו מפני ישוב הארץ אלא מפני שהוא מזיק דשייך בכ"מ, אומר אני על זו הבו דלא לוסיף עלה:

הלכה ו

החצרות הרי הן ראויות לבנין וכו' עד כמנהג אותו מקום. נ"ל שזאת ההסכמה טובה ומסתייעת משמעתין דהמקיף את חבירו מג' רוחותיו פ"ק דבבא בתרא:

הלכה ז

היורד לשדה חבירו ברשות עד וידו על העליונה. פ' חזקת הבתים:

הלכה ח

היורד לשדה חבירו עד שומעין לו. במציעא פרק השואל (דף ק"א):

הלכה י

כל מי ששמין לו וכו' עד אינו צריך שבועה. בכתובות פ' האשה (דף ע"ט ע"ב):

הלכה יא

כל ששמין לו ונוטל וכו' עד שהקרקע בחזקת בעליה. פ"ק דבבא בתרא (דף ה'):

פרק יא

הלכה א
השבת אבדה וכו' עד ועל לא תראה שור אחיך. במכילתא נמצינו למדין שהוא עובר על עשה ועל לא תעשה ובסיפרא לא תראה את שור אחיך מצות לא תעשה ולהלן הוא אומר כי תפגע שור אויבך או חמורו תועה השב תשיבנו לו מצות עשה ע"כ. ועיקרי ההלכה בב"ק פרק שור שנגח את הפרה (דף נ"ד) ובמציעא פרק אלו מציאות:

הלכה ב
אפילו היה בעל אבדה עד אבדת העכו"ם. פרק אין מעמידין:

הלכה ג
אבדת העכו"ם מותרת עד ה"ז משובח. בב"ק פרק הגוזל ומאכיל ובסנהדרין פרק הנשרפין:

ובמקום שיש חלול עד מתחלל. פרק הגוזל ומאכיל:

הלכה ו
עיר שישראל ועכו"ם וכו' עד משמע. הכל פ' אלו מציאות:

לעולם הוא חייב להטפל וכו' עד חייב באחריותה. בב"ק פ' הכונס צאן לדיר (דף נ"ז) ובמציעא פרק אלו מציאות (דף ל' ע"ב):

הלכה טו
החזיר את האבדה בשחרית וכו' עד דעת בעלים. פרק הכונס צאן לדיר:

הלכה טז
ראה בהמה שברחה כו' עד סוף הפרק. פ' אלו מציאות (דף ל"א):

פרק יב

הלכה א
מי שאבדה לו אבדה עד שרוב חכמתו של תורה ממנו. פרק אלו מציאות (דף ל"ג):

הלכה ג
הניח אבדתו וכו' עד הראוי לו. פרק הגוזל ומאכיל (דף קט"ו) :

וכן אם היה עוסק עד שלו קודם. פ' אלו מציאות (דף ל'):

הלכה ה
וכן שנים שהיו באים עד לעצמו מציל. פרק הגוזל ומאכיל (דף קי"ו):

הלכה ו

היה זה בא בכד וכו' עד נתייאשו הבעלים מן הכל. פ' הגוזל ומאכיל ופרק מרובה:

הלכה י

היו שני שותפין והציל אחד מהם הציל לאמצע: כתב הראב"ד ז"ל שיכולים להציל עכ"ל: **ואני** אומר עיקר הלכה זו פ' הגוזל ומאכיל (דף קי"ו:) גמ' מתני' דשטף הנהר חמורו כו' דת"ר שיירא שהיתה מהלכת במדבר ועמד עליה גייס וטרפה ועמד אחד מהן והציל מה שהציל הציל לאמצע ואם אמר אני אציל לעצמי הציל לעצמו ופירשה רמי בר חמא בשותפין ומקצת המפרשים ז"ל פירשוה כפירוש הראב"ד ז"ל. אמנם רש"י ז"ל ורבים כמוהו פירשוהו בכל ענין בין שיכולין בין שאינן יכולין להציל ועל דרך זה כתב ר"מ ז"ל דבריו סתם ועמד בשיטת ר"י אלפס ז"ל שכתב הנך תלתא פירושי כלומר דרמי בר חמא ורבא ורב אשי וגם מורי הרשב"א ז"ל וכן הכריע כר"מ ז"ל:

וכן השוכר את הפועל עד סוף הפרק. הכל פ' הגוזל ומאכיל:

פרק יג

הלכה א

המוצא אבדה שהוא חייב להחזיר כו' עד שיתן סימנין מובהקין. פ' אלו מציאות (דף כ"ז) :

בא בעל האבדה וכו' עד סימנין מובהקין: כתב הראב"ד ז"ל לאפוקי חיורי וסומקי קאמר עכ"ל: **ואני** אומר אמת הוא דאתא לאפוקי הני וכל דדמי להו בשמעתין ופרק אלו מציאות:

והרמאי אע"פ שאמר סימנין וכו' עד שהיא שלו: כתב הראב"ד ז"ל סימן מובהק לגמרי עכ"ל: **ואני** אומר אין לשון מפורשת אם קוראו משנה לסימן מובהק לגמרי עדים כלומר שהוא ברור כעדים ברורים או אם רוצה לומר כי אע"פ שיתן סימן מובהק לגמרי לא יועיל לו עד שיביא עדים ברורים שיעידו שהוא שלו ולשניהם יש פנים בהלכה פרק אלו מציאות ולכן עשה יפה ר"מ ז"ל שכתבו סתם בכאן עד שפירשן בסמוך כלשון התלמוד כמנהגו בכל חבור משנה תורה זה:

הלכה ג

המוצא אבדה שהוא חייב להחזיר כו' עד שיתן סימנין מובהקין. פ' אלו מציאות (דף כ"ז) :

בא בעל האבדה וכו' עד סימנין מובהקין: כתב הראב"ד ז"ל לאפוקי חיורי וסומקי קאמר עכ"ל: **ואני** אומר אמת הוא דאתא לאפוקי הני וכל דדמי להו בשמעתין ופרק אלו מציאות:

והרמאי אע"פ שאמר סימנין וכו' עד שהיא שלו: כתב הראב"ד ז"ל סימן מובהק לגמרי עכ"ל: **ואני** אומר אין לשון מפורשת אם קוראו משנה לסימן מובהק לגמרי עדים כלומר שהוא ברור כעדים ברורים או אם רוצה לומר כי אע"פ שיתן סימן מובהק לגמרי לא יועיל לו עד שיביא עדים ברורים שיעידו שהוא שלו ולשניהם יש פנים בהלכה פרק אלו מציאות ולכן עשה יפה ר"מ ז"ל שכתבו סתם בכאן עד שפירשן בסמוך כלשון התלמוד כמנהגו בכל חבור משנה תורה זה:

אמרו חכמים וכו' עד ודיו. הכל פ' אלו מציאות:

הלכה ד

אמרו חכמים וכו' עד ודיו. הכל פ' אלו מציאות:

הלכה י

הכריז או הודיע וכו' עד בשמירתה. בב"ק פרק הכונס ובמציעא פרק אלו מציאות:

הלכה יא

וצריך לבקר את האבדה כו' עד הרי היותר לבעלים. הכל פ' אלו מציאות:

וכן התרנגולין כו' עד מחבירו: כתב הראב"ד ז"ל יפה אמר וכו': **ואני** אומר אחרי אשר הוא קילס מאמר ר"מ ז"ל יספיק לי:

הלכה טז

מצא עגלים וסייחין כו' עד כמו שביארנו. פרק אלו מציאות (דף כ"ח ע"ב) והביאור הוא תוך זה הפרק:

הלכה יט

כל אותן הימים וכו' עד תיקון העולם. פרק אלו מציאות:

הלכה כ

המוצא מציאה לא ישבע וכו' עד שלא ישבע: כתב הראב"ד ז"ל הרב ז"ל פוסק כר"א בן יעקב וכו': **ואני** אומר עיקר הלכה זו בגיטין פ' הניזקין (דף מ"ח:) ויש פנים לכאן ולכאן וכולם דברי אלהים חיים:

פרק יד

הלכה א

השמלה בכלל כל אבדת אחיך כו' עד ועל שני לאוין כמו שביארנו. פרק אלו מציאות והביאור פי"א:

ואפילו החזיר לו הדינר עד שהרי נתייאשו כמו שביארנו. פ' אלו מציאות והביאור בזה הפרק:

ואח"כ נטל הדינר עד סוף הפרק. פרק אלו מציאות:

פרק טו

הלכה א

כל המוצא אבידה עד להחזירה לשם. פ' אלו מציאות:

היה דבר שאין בו סימן זכה בו ואינו חייב להחזירו: כתב הראב"ד ז"ל דבר זה אינו מחוור אצלי וכו': **ואני** אומר תמה אני אמאי קשיא ליה האי לישנא טפי מלישנא סיפא דמתניתין קמייתא דקתני ולשונות של ארגמן הרי אלו שלו ותנן תו מצא אחר הגפה או אחר הגדר גוזלות מקושרין או בשבילין שבשדות ה"ז לא יטול ואם נטל לא יחזיר ותנן תו בסיפא או בכותל ישן הרי אלו שלו וכן כל הפרק כלו מלא על כל גדותיו בכל דבר שאין בו סימן ובגמ' נמי אמרינן יעקב בר אדא אשכח חביתא דחמרא לאחר שנתפתחו האוצרות אתא לקמיה דאביי א"ל זיל שקול לנפשך וזהו ודאי זכה לו או הרי אלו שלו:

הלכה ב

וכל דבר שיש בו סימן בין דרך הנחה כו' עד וכן כל כיוצא בזה. פרק אלו מציאות:

הלכה ו

מצא גוזלות מקושרים בכנפיהם וכו' וכן אם מצאה קבועים וכו' עד שהמקום סימן: כתב הראב"ד ז"ל זה שבוש כל ספק הינוח יעמוד עד שיבוא אליהו עכ"ל: **ואני** אומר ח"ו כי פה קדוש יאמר דבר זה מכמה טעמים, חדא וכי ספק הינוח הוא זה והלא דקדק בלשונו בזה הפסק בשנים ושלשה מקומות שכתב שמא בעליהן הניחו שם אלמא בודאי הינוח מדבר ועוד מקשורין וקושרין ודאי הניחם הקושר וסימן הוא לו כמו שפירש והוא דומיא דמקום ועוד כתב קבועין במקומן פירוש שהמקום סימן משמע שהוא ודאי מקום הינוח שהניחו שם בעליהן וזהו הנקרא בלשון הגמרא מקום. ופ' אלו מציאות (דף כ"ב ע"ב) גמ' מתני' דכריכות בר"ה פליגי בה רבה ורבא וקי"ל הלכה כרבא דמקום הוי סימן ובגמרא (דף כ"ב) מתני' דחתיכות של בשר גרסינן בעא מיניה רב ביבי מר"נ מקום הוי

סימן או לא הוי סימן ושקיל וטרי למיפשטה עד דמסיק בלישנא בתרא באיכא דאמרי מקום הוי סימן וה"נ אסיקנא התם (דף כ"ה:) גמרא מתני' דמצא אחר הגפה וכן פסק ר"י אלפס מדקא מקשי פשטיה דתלמודא וניהוי מקום סימן מכלל דהכי הלכתא ומשם פסק ר"מ ז"ל זה הפסק ולא ראינו ולא שמענו חולק על זה מעולם וגם הראב"ד ז"ל עצמו כתב כן כמו שתראה בלשונו שאני מעתיק לפניך בסמוך ועוד כי ספק הינוח שכתב בשם הראב"ד ז"ל כבר כתבו ר"מ ז"ל בתחלת זה הפרק סוף הפסק הראשון אפי' נסתפק לו הדבר ולא ידע אם דבר זה אבוד או מונח ה"ז לא יגע בו ואם עבר ונטלו אסור לו להחזירו לשם ופסקה כן מדגרסינן להדיא סוף ההיא שמעתא דגמ' מצא אחר הגפה כו' והביא ר"י אלפס ז"ל בהלכות א"ר אבא בר זבדא זאת אומרת כל ספק הינוח לכתחלה לא יטול ואם נטל לא יחזיר ויס"ג להדיא בדבר שאין בו סימן גם עד שיבא אליהו לא נזכר בזה הענין ואע"פ שהוא הוא הלא דבר הוא ולכך אני אומר אחד מן המתמיהים השיג וכתב בשם הראב"ד ז"ל:

הלכה ז

מצא באשפה וכו'. פרק אלו מציאות:

ואם נפתחו האוצרות כו' עד ומשקל אחד לכולן: כתב הראב"ד ז"ל זה הטעם אינו מחוור אצלי וכו': **ואני** אומר זו מחלוקת ישנה בין רש"י ורבותינו בעלי התוס' ז"ל גמרא מתני' דחתיכות של בשר וכו' ודייקינן עלה מברייתא מחביות של יין ואוקמה רבי זירא ברשום ואביי אוקמא אידי ואידי ברשום ולא קשיא כאן קודם שנפתחו האוצרות כאן לאחר שנפתחו האוצרות ור"מ ז"ל עמד בשיטת רש"י וראב"ד בשיטת רבותינו בעלי התוס' ז"ל:

הלכה י

מצא כריכות ברה"י עד חייב להכריז. פרק אלו מציאות:

הלכה טו

המוצא קציעות בדרך כו' עד שלא מחל. פ"ג דמעשרות ופרק אלו מציאות:

הלכה יז

חתול רע שהורג את הקטנים עד והעור שלו. פרק מרובה (דף פ' ע"ב):

הלכה יח

גוזל הנמצא עד סוף הפרק. בבבא בתרא פ' לא יחפור (דף כ"ג) ובמציעא פ' אלו מציאות:

פרק טז

הלכה א

המוצא מחטין כו' עד נפלו חייב להכריז. במציעא פ' אלו מציאות:

הלכה ד

המוצא מעות בחנות וכו' ואם מצאן על התיבה כו' עד כמו שיתבאר: כתב הראב"ד ז"ל יש מי שאומר שאפי' אמר תקנה לי רשותי לא קנה לו וכו': **ואני** אומר עיקר הלכה זו פ' אלו מציאות והקושיא מתבררת פ"ק בשמעתין דחצר המשתמרת והתירוץ שתירץ ר"מ ז"ל יפה הוא גם דעת ראב"ד דעת יפה וסברא נכונה והביאור פי"ח:

הלכה ה

אבל אם היו רוב ישראל עד שמא מונחין הם שם. פ' אלו מציאות:

הלכה ח

והואיל וחצירו של אדם קונה לו וכו' עד של מוצאן. פ' אלו מציאות והביאור הוא פי"ז: **ומה אבידה של אדם וכו' עד לפיכך הוא של מוצאו**: כתב הראב"ד זהו ק"ו שיש עליו תשובה וכו': **ואני** אומר עיקר הלכה זו פ' אלו מציאות גמרא מתני' (דף כ"ז) דהשמלה היתה בכלל כו'. והדרשה הזאת דממנו מפורשת שם והפירכא הזאת אינו בגוף הק"ו אלא בים ובגל והוה ליה פירכא מן הצד ועוד שהוא בעצמו מודה שצ"ל תזכה לי שדי או תזכה לי כותלי וכן בים תזכה לי מקומי אם הוא במקום שיוכל לזכות בו א"כ הוה ליה ק"ו שאין עליו תשובה:

הלכה ט

מצא מטמון בכותל כו' עד הרי הן של מוצאן. פרק אלו מציאות:

לפיכך אם היה משכיר הבית לאחרים וכו' עד עשאהו פונדק: כתב הראב"ד ז"ל בגמ' מסיק אפילו לג' ישראל עכ"ל: **ואני** אומר ר"נ הוא דאסקה הכי פרק אלו מציאות (דף כ"ז) גמ' מתני' דמצא בכותל כו' בפיסקא דאם היה משכירו כו' ואזדא ר"נ לטעמיה כו' וכבר כתב ר"י אלפס ז"ל דרבא פליג עליה והלכתא כרבא דהוא בתרא ומצינו חוזרין גם בעיקר המסקנות דאם היה משכירו לאחרים כי ריש לקיש משום בר קפרא אסקה כגון שעשאו פונדק לג' ישראל כאחת וקאי ר"נ בשטתיה ותלמודא דקא מתמה עליה שמעת מינה הלכה כרשב"א אפי' ברוב ישראל ואגב הא תמיהא איצטריך רב מנשיא בר יעקב לאוקמה שעשאה פונדק לג' עכו"ם וכיון דאידחיא דר"נ מקמיה דרבא ואידחיא דריש

לקיש משום בר קפרא מקמי תמיהא דתלמודא קמה לה דרב מנשיא בר יעקב דאסקה בג' עכו"ם ולכך פסקה ר"מ ז"ל כהוגן וכשורה על פי הגמרא ובשיטת רבו אמרה:

פרק יז

הלכה א

כל מציאה שאמרנו כו' עד שנים שראו גמל או חמור של מציאה וכו' עד לא המנהיג. ע"כ היה כתוב בספר החיבור שהגיע ליד הראב"ד ז"ל ולכך כתב עליו תמיהא הוא זה וכו': **ואני** אומר עיקר הלכות אלו פ"ק דמציעא ושניהם כאחד טובים וצדקו דבריהם ואין התרעומות עליהם רק על המעתיק שלא היה ותיק והשמיט מקצת השיטין וז"ל שנים שראו כו' עד או שהיה אחד מנהיג ואחד מושך קנו שניהם בד"א בחמור אבל בגמל אם היה אחד מנהיג ואחד מושך המושך קנה אבל לא המנהיג עכ"ל: וכן אני מעיד שמצאתיו בנוסחא המדוקדקת לפניו על פי חתימתו וזה נכון:

הלכה ו

בהמת מציאה כו' עד שדהו. הכל פ"ק דמציעא:

הלכה יב

מציאת חש"ו עד אינו חייב בחומש. בגיטין פרק הניזקין:

הלכה יג

מציאת בנו ובתו הסמוכין כו' עד סוף הפרק. במציעא פ' אלו מציאות:

פרק יח

הלכה א

המוצא שט"ח כו' עד והרי יש עמו כתב שהוא פרוע. הכל פ"ק דמציעא:

הלכה ו

מצא גיטי נשים בזמן שהבעל מודה וכו' עד לא לזה ולא לזה: כתב הראב"ד ז"ל פסקה למילתא וכו': **ואני** אומר מ"ש כאן הוא לשון הברייתא במצא גט אשה בשוק שהיא הלכה פסוקה תדע דהא מהדר עלה בלשון גופא לברורה שפיר אבל פסקא דמלתא שכתב כאן הראב"ד וחלוקיהן כאשר הן בהלכות הרב אלפס ז"ל הם שמביא גט ואבד ממנו וכולם הנם כתובים לרבינו משה ז"ל וגם הראב"ד ז"ל כתב עליו שם השגות ואני הצלתיו מידו כיד אלהי עלי לטובה וביארתי כל דבריו ביאור יפה וכדעת רבינו יצחק אלפס ז"ל פ' כל הגט וגם ס"פ קמא דמציעא כן חיבר משנת המביא גט ואבד ממנו בחלוקי

השיירות מצויות והוחזקו שני יוסף בן שמעון ומציאה דלאחר זמן או לאלתר וסוף דעתו להחמיר כיון דלא איפסקא בה הלכתא בהדיא ואח"כ הביא הברייתא כפשוטה ואותו הדרך דרך ר"מ ז"ל ולגלות לך שהם שני ענינים כתב אותה דנפילה מיד המביא פי"ג דהל' גירושין וזאת דמציאה בכאן דומה בדומה ולהראות שהם רחוקות זו מזו:
אמר הבעל מידי נפל עד זה האחרון קנה כמו שיתבאר. פ"ק דמציעא (דף י"ט) והביאור פ"ט דהלכות זכייה ומתנה:

הלכה ז

אמר הבעל מידי נפל עד זה האחרון קנה כמו שיתבאר. פ"ק דמציעא (דף י"ט) והביאור פ"ט דהלכות זכייה ומתנה:

הלכה י

מתנת שכ"מ וכו' עד יחזיר לבעלים. הכל מפורש פ"ק דמציעא:

הלכה יד

כל השטרות הנמצאים וכו' עד ואין חוששין להן: כתב הראב"ד ז"ל דין זה אינו מחוור וכו': **ואני** אומר זו מחלוקת ישנה בין הראשונים והאחרונים נ"ע פ"ק דמציעא ולכל אחד יש פנים בהלכה ערוכה בכל ושמורה בגמרא ואני אין להכריע, יריע אף יצריח, מריח מים יפריח: